

Asia: VN/27452/2020/

Työryhmän mietintö julkisuuslain ajantasaistamisesta

Yleisperustelut sekä suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Huomionne yleisperusteluista sekä suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys -jaksosta (mietinnön jaksot 2-5 ja 10)?

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta pitää työryhmän esitystä julkisuuslain ajantasaistamiseksi merkittävänä parannuksena nykyiseen oikeustilaan. Lain soveltamisalan laajentamista voidaan pitää välttämättömänä, jotta perustuslaissa viranomaiselle asetettuja velvoitteita ei voida kiertää siirtämällä yhä laajemmin viranomaistoimintoja joko kokonaan tai osittain yksityisen sektorin toiminnan piiriin.

Soveltamisalan laajennuksella on merkittävä positiivinen vaikutus julkisen hallinnon toiminnan ja päätöksenteon avoimuudelle ja siten myös demokratian takeiden turvaamiselle. Se palvelee osaltaan myös ympäristönäkökohtien parempaa huomioon ottamista julkisessa päätöksenteossa.

Työryhmän ehdotukset selkeyttäisivät lain soveltamista monin tavoin ja kaventaisivat osittain sääntelemätöntä ja kovin tulkinanvaraista harmaata aluetta julkisuuslain soveltamisessa.

Soveltamisalan laajentamista koskevat ehdotukset

Miten arvioitte vaikutuksia, joita seuraa mietinnössä ehdotetun julkisuuslain soveltamisalan laajentamisesta julkisen hallintotehtävän hoitamiseen kokonaisuudessaan? Onko mietinnössä jäänyt tältä osin tunnistamatta joitakin erityisiä vaikutuksia, jotka liittyvät organisaationne erityispiirteisiin?

Miten arvioitte vaikutuksia, joita seuraa mietinnössä ehdotetun julkisuuslain soveltamisalan laajentamisesta julkisyhteisön määräysvallassa oleviin yhteisöihin ja säätiöihin? Onko mietinnössä jäänyt tältä osin tunnistamatta joitakin erityisiä vaikutuksia, jotka liittyvät organisaationne erityispiirteisiin?

Minkälaisia erilaisia turvallisuuteen liittyviä vaikutuksia arvioitte mietinnössä ehdotetulla julkisuuslain soveltamisalan laajentamisella olevan? Ovatko voimassa olevan julkisuuslain salassapitoperusteet

riittävät suojaamaan tietoja, joita on ehdotuksen mukaan soveltamisalan piiriin uutena tai laajemmin tulevien toimijoiden hallussa? Onko organisaatiollanne hallussa tietoja, joiden salassapito olisi välttämätöntä esimerkiksi turvallisuusnäkökohtien vuoksi eikä niiden salassapito ole mahdollista voimassa olevassa laissa tai erityislaeissa säädettyjen salassapitoperusteiden perusteella?

Muut mietinnön ehdotukset

Olisiko muilla kuin lain soveltamisalaa laajentavilla ehdotuksilla organisaationne näkökulmasta turvallisuusvaikutuksia ja minkälaisia nämä vaikutukset olisivat?

Työryhmämietinnössä esitetty sääntely (s. 249-250) diaaritiedon antamista koskien on erittäin tarpeellinen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan käytännön kokemusten perusteella.

Nykyisen lainsäädännön puitteissa ei diaaritiedon antamisessa ilmenneitä ongelmia kyetä tyydyttävästi ratkaisemaan niin, että yksilön tietosuojan ja viranomaisen tiedottamisvelvollisuuden välille saadaan säädöksiin pohjautuva tasapaino. Käytännössä viranomaiset joutuvat improvisoimaan ratkaisumalleja ilman riittävää säädöspohjaa, jotta turvataan mahdollisimman laajan julkisuuden toteutuminen viranomaisen asiakirjoista ja toisaalta varmistetaan yksityiselämän suojan, liikesalaisuuden tai muun vastaavan liiketoimintaa koskevan seikan tehokas salassapito.

Työryhmän esittämä diaaritiedon luovuttamista koskeva yksityiskohtainen sääntely on välttämätöntä etenkin, kun julkisuuslain soveltamisalaa samalla laajennetaan.

Lakiehdotus ja säännöskohtaiset perustelut

Huomionne luvuittain lakiehdotukseen ja sitä koskeviin säännöskohtaisiin perusteluihin?

1 luku

2 luku

3 luku

4 luku

5 luku

6 luku

7 luku

8 luku

Muut huomiot

Muut mahdolliset huomionne?

Työryhmän mietinnön kotiosoitteita koskevassa pohdinnassa (s. 156) todetaan, että 'esimerkiksi viranomaisen asiakirjaan sisältyvien julkisten kotiosoitteita koskevien tietojen voidaan arvioida lähtökohtaisesti olevan tietoja, joiden käsittelyyn ei liity erityisiä riskejä. Jos tiedot olisivat osa esimerkiksi varhaiskasvatusta koskevia asiakirjoja, voidaan tietojen luovuttamiseen kuitenkin joissakin tilanteissa arvioida liittyvän erityisiä riskejä.'

Mietinnössä jää epäselväksi mitä siinä tarkoitetaan julkisella kotiosoitteella ja millä perusteella kotiosoite on ei-julkinen tai salassa pidettävä niin, ettei viranomaisella ole oikeutta luovuttaa sitä eteenpäin.

Selkeämpi lähtökohta yksilön tietosuojan ja myös yksilöautonomian kannalta olisi se, että yksilön kotiosoite olisi nykyisen JulkL:n 24.1 §: n 32 kohdassa tarkoitettu henkilökohtaisiin oloihin liittyvä salassa pidettävä tieto, jonka luovuttamisen edellytyksistä säädettäisiin erikseen. Tämä olisi tärkeää senkin takia, että yksilöiden asioidessa viranomaisissa, he eivät ole tietoisia siitä, että mietinnössä esitetyn pääsäännön mukaan heidän toimittamistaan tiedoista kotiosoite mukaan lukien, muodostuisi osa julkista asiakirjaa, joka voi tulla luovutetuksi.

Kortteinen Kalle
Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta